

Nr 31.

Utlåtande med anledning av väckta motioner om anslag till lån för anskaffande av grästorksanläggningar.

I två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen I: 121 av herr Nilsson, Bror, och II: 150 av herr Hansson i Skegrie m. fl., har yrkats, att riksdagen måtte besluta att under nionde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor att användas för lån till grästorksanläggningar.

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för yrkandet, får utskottet hänvisa till motionerna.

Under anslagstiteln Lån för anskaffande av grästorkar anvisade 1939 års urtima riksdag (prop. nr 65; r. skr. nr 91) å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1939/40 å kapitalbudgeten under fonden för låneunderstöd ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor. Allmänna villkor och bestämmelser för dylika lån ha meddelats i kungörelsen den 22 december 1939 (nr 922) om lån för anskaffande av grästorksanläggningar med däri genom kungörelsen nr 228/1941 gjord ändring. För budgetåret 1941/42 anvisades ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor för ändamålet, varav enligt beslut av 1945 års riksdag (prop. nr 1, bil. 7. p. 32; r. skr. nr 255) ett belopp å 800 000 kronor finge under budgetåret 1945/46 användas för med anslaget avsedda ändamål. För budgetåren 1946/47—1949/50 ha anvisats investeringsanslag av respektive 300 000, 400 000, 100 000 och 100 000 kronor.

Enligt uppgift från statskontoret uppgingo till utlåning för ifrågavarande ändamål disponibla medel den 1 juli 1951 till 40 000 kronor.

I yttrande över motionerna den 25 februari 1952 har *lantbruksstyrelsen* anfört följande.

Redan när år 1939 förslag framlades att ställa statsmedel till förfogande för utlämnande av lån för anskaffande av grästorkanläggningar framhöll lantbruksstyrelsen, att artificiell torkning av grönfoder m. m. skulle kunna få stor betydelse för lantbrukets hushållningen. En ändamålsenlig metod för sådan torkning skulle kunna bereda möjlighet till avsevärt bättre tillvaratagande av i grönmassan förekommande näringsämnen och till framställning inom landet av ett för mjölkproduktionen tillräckligt äggviterikt och koncentrerat fodermedel. Utöver dessa alltjämt aktuella synpunkter må framhållas, att genom den alltmer minskade tillgången på arbetskraft inom jordbruket ett efter hand stegrad behov av att rationalisera jordbruksdriften har framkommit. En utökad artificiell torkning av grönfoder och späda vallväxter synes inom vissa delar av landet kunna bidra till att i viss mån förenkla vallskörden.

Som av motionärerna framhålles har 1951 års riksdag uttalat sig för viss omfördelning av jordbruksproduktionen i syfte att öka självförsörjningsgraden på sådana områden, där underskott nu föreligger, och samtidigt reducera överskottet av sådana produkter, för vilka det är svårt att vinna avsättning utomlands till tillfredsställande priser. För de områden, där produktionen av handelsväxter sålunda anses böra utökas, synas grästorkanläggningar bliva av viss betydelse. Enligt hittills vunna erfarenheter torde det nämligen i varje fall på vissa jordar på längre sikt icke vara möjligt att utan allvarliga olägenheter driva sådan produktion, om icke odling av vallväxter i betydande omfattning ingår i växteirkulationen. Lantbruksstyrelsen anser därför, att statsmedel alltjämt böra ställas till förfogande för understöd i form av lån för anskaffande av grästorkar. Styrelsen har även i sina tidigare förslag till anslagsaskanden hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att till dylika lån anvisa följande investeringsanslag, nämligen

	för budgetåret 1949/50 ett belopp av 300 000 kronor,		
»	»	1950/51	» 300 000 » ,
»	»	1951/52	» 200 000 » .

Häruav ha av Kungl. Maj:t i proposition till riksdagen upptagits och av denna beviljats endast 100 000 kronor för budgetåret 1949/50.

Då lantbruksstyrelsen avgav sina förslag till anslagsaskanden hos 1952 års riksdag förelågo eller väntades inga ansökningar om lån för ifrågavarande ändamål, varför lantbruksstyrelsen då icke ansåg något kapitaltillskott vara erforderligt. I anledning av en sedermera inkommen ansökning har lantbruksstyrelsen emellertid den 1 december 1951 hos Kungl. Maj:t hemställt, att förslag måtte avlämnas till 1952 års riksdag om anvisande av ytterligare medel för utlämnande av lån för anskaffande av grästorkar. Genom beslut den 4 januari 1952 har Kungl. Maj:t likväl icke funnit styrelsens framställning föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Då enligt vad lantbruksstyrelsen i det föregående anført skäl synas tala för att statsmedel i form av lån alltjämt böra ställas till förfogande för ifrågavarande ändamål, får styrelsen tillstyrka att medel anvisas för ändamålet.

Utskottet. Såsom lantbruksstyrelsen framhållit torde en ökad artificiell torkning av grönfoder och späda vallväxter inom vissa delar av landet kunna bidra till en önskvärd förenkling av vallskörden. På grund härav synas skäl i och för sig tala för att i enlighet med motionärernas förslag ytterligare statsmedel böra ställas till förfogande som lån för anskaffande av grästorksanläggningar.

Å andra sidan vill utskottet framhålla, att nuvarande ekonomiska läge kräver en viss återhållsamhet i fråga om investeringsverksamheten samt att en noggrann avvägning därför måste ske mellan de olika behov, som göra sig gällande i detta avseende. Med hänsyn härtill har utskottet icke ansett sig kunna för närvarande tillstyrka motionerna. Utskottet förutsätter emellertid, att Kungl. Maj:t kommer att ägna fortsatt uppmärksamhet åt frågan om medelsanvisning för angivna ändamål.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer utskottet,
att motionerna I: 121 och II: 150 icke må föranleda någon
riksdagens åtgärd.

Stockholm den 29 april 1952.

På jordbruksutskottets vägnar:

L. TJÄLLGREN.

Vid detta ärendes slutbehandling ha närvarit:

från första kammaren: herrar Tjällgren, Anderberg, Svedberg, Jon Jonsson, Hjalmar Nilsson, Bertil Andersson, Sundberg, Bror Nilsson, Ebbe Ohlsson och Nord*; samt

från andra kammaren: herrar Andersson i Tungelsta, Johnsson i Kastanjegården, Jacobson i Vilhelmina*, Antby*, Andersson i Hyssna*, Hægglom, Jonsson i Järvsand, fru Eriksson i Hallstahammar, herrar Svensson i Vä* och Andersson i Långviksmon*.

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

av herr *Bror Nilsson*, som ansett att utskottet bort tillstyrka motionerna samt att därför utskottets yttrande och hemställan bort ha denna lydelse:

»Såsom lantbruksstyrelsen framhållit torde en ökad artificiell torkning av grönfoder och späda vallväxter inom vissa delar av landet kunna bidra till en önskvärd förenkling av vallskörden. Av utredningen i ärendet framgår vidare, att behov föreligger av lån för anskaffande av grästorkar, men att endast ett ringa belopp kvarstår av de medel riksdagen tidigare anvisat för detta ändamål. Med hänsyn härtill och då särskilda bestämmelser finnas utfärdade rörande ifrågakvarande låneverksamhet, får utskottet biträda motionärernas hemställan. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må, med bifall till motionerna I: 121 och II: 150, till *Lån för anskaffande av grästorkar* å kapitalbudgeten för budgetåret 1952/53 under fonden för låneunderstöd anvisa ett investeringsanslag av 500 000 kronor.»